

ILLALLISPUHE JA KAKSI MUISTELUSTA

TÄYDENNYS JULKAISUUN:

**PEKKA KILKKI
1939–1990**

**Intohimona
metsänarvioimisen
uudistaminen**

TAKSAATTORIKLUBI

Pekka Kilkki -seminaarin illallispuhe

Kari Mielikäinen

21.9. RAVINTOLA KOLME KRUUNUA

Työura

Tutustuin Pekka Kilkkiin ensimmäisen kerran kevättalvella 1969. Tutustuminen oli – ellei järkyttävä – niin ainakin häkellyttävä. Nuori, juuri ennen joulua väitellyt tohtori, joka alkoi opettaa ensimmäisen vuoden metsäylioppilaille vaikeita asioita, eikä aina niin helpolla tavallakaan. Onneksi Pekka tuli metsänarvioimisen yleiskurssin opettajaksi vasta kevätlukukaudella Metlaan professoriksi siirtyneen Yrjö Vuokilan jälkeen. Ilman Vuokilalta syyslukukauden tenteistä saatuja pisteitä tuskin kukaan meistä olisi päässyt ensimmäisen kesän harjoitteluun Hyytiälään. Mikäli oikein muistan, Markku Siitonen taisi olla lähes neljästäkymmenestä opiskelijasta ainoa, joka sai kurssista hyvät tiedot; me muut olimme vain tyydyttäviä. Se, olivatko kyseessä vaikeat asiat vai epäselvä opetus, ei ole jäänyt mieleeni.

Pekalla ei ollut pyrkymä oikeisiin metsänhoitajan töihin. Hänen intohimonsa suuntautui tieteeseen varsin laaja-alaisesti. Hän viihtyi koko liian lyhyeksi jääneen elämänsä Helsingin ja Joensuun yliopistoissa ja Metlassa. Pekka ei kuitenkaan pitänyt hallinnosta. Niinpä hän siirtyi kuuden apulaisprofessorivuoden jälkeen vapaaksi akatemiattutkijaksi ja tutkijaprofessoriksi. Paluu yliopiston opettajaksi tapahtui vuonna 1982, jolloin Joensuun yliopiston metsäopetukseen tarvittiin ja saatiin nuoria opettajavoimia. Viimeisin siirto oli edessä keväällä 1988 Metlan metsäninventoinnin professori Kullervo Kuuselan jäädessä eläkkeelle.

Julkaisut ja muut ”näytöt”

Pekka Kilkin saavutuksista on vaikea saada hyllymetreissä mitattavaa kokonaiskuvaa – sen verran kuiva on hänen luettelonsa kirjallisesta toiminnasta. Luettelo käsittää vain 54 mainintaa eri tasoisista kirjallisista hengentuotteista. Pekka ei ollut niitä tutkijoita, joka olisi tunkenut nimensä kaikkiin alaistensa ja oppilaidensa käsikirjoituksiin. Nykyisin näin on lähes pakko tehdä, jos aikoo hakea rahoitusta oman tutkimustiiminsä jäsenille. Esiintyminen lukuisissa yhteisjulkaisuissa ei ole aina oman hännän nostamista, vaan tutkimusrahoituksen jatkuvuuden elinehto. Myöskin Pekan julkaisuluettelo kuvastaa hänen vaatimatonta ja matalaa profiiliaan itsensä kehumisessa. Ajatustensa esittämistä ja oikeina pitämiensä näkökantojen puolustamista vaatimattomuus ei koskaan vaivannut.

Pekka Kilkin julkaisutuotanto alkoi vuonna 1963 tutkimuksilla erilaisten metsiköiden kasvatuksen suhteellisesta edullisuudesta sekä kasvuprosentin ja metsikkötunnusten välisestä yhteiskorrelaatiosta. Samalla vuosikymmenellä Pekka siirtyi jo sujuvasti inventointimenetelmien kautta lineaariseen ohjelmointiin ja

tulotavoitteeseen perustuvaan hakkuulaskelmaan, jota hän vielä jatkoi yhdessä Unto Väisäsen kanssa.

1970-luvulle tultaessa Helsingin yliopiston metsänarvioimistieteen laitoksessa oli ATK-taidoissa kaksi tutkijaa ylitse muiden. Esko Pakkanen oli ohjelmointivirtuoosi, joka teki metsäfirmoille erilaisia metsäsuunnittelu- ja inventointilaskelmia Valtion tietokonekeskuksessa. Pekka puolestaan pani opiskelijat ohjelmoimaan eli nykysuomeksi sanottuna koodaamaan ilman sen kummempaa koulutusta. Pekan mielestä ohjelmointia oppii parhaiten tekemällä.

Tähän kylmiltään koodaamiseen pääsin minäkin tutustumaan Pekan tutkimus-apulaisena kevättalvella 1971. Pekka oli saanut SITRALta rahoitusta HAKO-toimikunnan tutkimukseen koskien systemaattisten rivi- ja käytäväharvennusten puuntuotannollisia vaikutuksia. Hän antoi minulle tehtäväksi ohjelmoida Yrjö Vuokilan spatiaalisiin kasvumalleihin perustuva metsikkösimulaattori, jolla piti laskea erilevyisten käytävien vaikutuksia metsikön kasvuun. Fortran-kielen ”oppikirjaksi” hän antoi jonkun sattumanvaraisen, käteensä osuneen ohjelmalistauksen, josta ohjelmoinnin käskyjen ja syvimmän olemuksen piti alkaa avautua. Aika kova urakka kolmannen vuoden metsäylioppilaalle.

Vaikka ensimmäinen muutaman rivin ohjelmanpätkäni päättyi yliopiston silloisen ”supertietokoneen” (UNIVAC-1108) ilmoitukseen *MEMORY OVERFLOW*, simulaattori syntyi ja tulokset laskettiin. Ne osoittivat kasvun olevan lähes riippumaton siitä, harvennettiinko metsää tasaisesti vai systemaattisesti. Tämä ensimmäinen, Metsä ja Puu -lehdessä julkaistu tieteellinen tutkimukseni poiki lehteen tulevan esimieheni Yrjö Vuokilan vastineen, joka alkoi sanoilla: *Metsäylioppilas Mielikäinen – tieteessä ei ole olemassa oikoteitä onneen*. Hänen mukaansa olin käyttänyt kasvumalleja niiden soveltamisalueen ulkopuolelle menevään ekstrapolointiin. En maininnut tätä julkaisua päästessäni pari vuotta myöhemmin Vuokilan työhönotohaastatteluun ja töihin Metlaan.

1970-luku kului Pekalta ja hänen tiimiltään tiiviisti metsäsuunnittelun optimointilaskelmien kehittämisessä. Vuonna 1981 Pekalle tarjottiin Japanissa pidetyssä IUFRO:n maailmankongressissa vain muutamalle huippututkijalle myönnettyä tunnustusta mitalin ja kunniakirjojen kera. Arvatkaapa, menikö Pekka hakemaan palkintoaan – eipä tietenkään.

Seuraavalla vuosikymmenellä Pekka Kilkin aika kului paljolti metsänarvioimistieteen opetuksen käynnistämiseen ja toteuttamiseen Joensuun yliopistossa. Tästäkin huolimatta hän ehti edelleen kehittää optimointilaskelmia, tutkia puiden ryhmittäisyyttä harvennusmalleissa, julkaista lähes 250-sivuisen *Metsänmittausopin* ja siirtyä avaamaan satelliittikuvatulkinnan saloja. Siinä sivussa Pekka kirjoitti elämäkertakirjan yhdestä metsänarvioimistieteen kaikkien aikojen lahjakkaimmista tutkijoista eli Werner Cajanuksesta. Ehkäpä Pekka tietoisesti tai tiedostamatta samaistui Cajanuksen elämäntaipaaleeseen. Niin samanlainen hänen omakin elämänsä loppujen lopuksi oli.

Pekka Metlassa

Pekan julkaisuluettelo ja nimikirjanote ovat lyhyen karua ja hieman yksitoikkoista luettavaa. Julkaisuluettelossa on yksi piristävä poikkeus. Pekka siirtyi Metlaan metsänarvioimisen professoriksi metsäninventoinnin tutkimussuunnalle vuonna 1988 samaan aikaan, kun ilmansaaste- ja metsäkuolemakeskustelu kävi kuumimmillaan (vrt. ilmaston muutos – tuntuuko tutulta?) Pekan ensimmäinen tapaaminen toimittajien kanssa tapahtui metsässä, jossa häneltä pyydettiin tunnustusta metsäkuoleman väistämättömyydestä. Todisteeksi toimittajat ottivat useita vuosia tehdyt Euroopan-laajuiset silmävaraiset harsuuntumisarvioinnit, jotka osoittivat puiden menettäneen neulasiaan. Pekka otti kysymyksen jälkeen mukavan asennon, nojasi puuhun ja arveli harsuuntumisen ennen pitkää osoittautuvan pääosin luonnon ihanaksi vaihteluksi. Vaikka näin lopulta kävikin, lehdistön tuomio vakavalla asialla leikittelystä oli seuraavan päivän lehdissä murhaava. Samanlaisen vastaanoton koki samoihin aikoihin Metlan ylijohtajaksi nimitetty Pekan läheinen ystävä Eljas Pohtila. Eljas erehtyi kehuaan toimittajille valkoselkätikan siipiä, joilla lintu voisi vaihtaa kortteeria naapurimetsikköön tai vaikkapa Siperiaan, jos sen asuinpaikka joutuisi hakkuun alle. Onneksi Pekka, Eljas ja metsät jäivät henkiin.

Ai niin se julkaisuluettelon piristävä poikkeus. Se oli Metsä ja Puu -lehdessä julkaistu artikkeli otsikolla *Harsuuntumisen harhat*. Ainoa ei-tieteellinen artikkeli, jonka Pekka oli hyväksynyt julkaisuluettelonsa.

Pekka pani VMI:n menetelmäkehityksessä ison remmin päälle ja palkkasi aisa-parikseen Erkki Tompon, joka oli tehnyt väitöskirjansa puiden spatiaalisuudesta Metlan puuntuotoksen tutkimussuunnan keräämien kartoitettujen Inka-aineistojen pohjalta. Erkin palkkaaminen oli onni, kun otetaan huomioon Pekan varhainen kuolema syyskuussa 1990. Pekka kuoli varsin pian Kanadassa pidetyn IUFRO:n maailmankongressin jälkeen. Kongressiin Pekka ei enää ehtinyt osallistua.

Pekan luonne ja aatemaailma

Pekan hyvää ystävää ja karhujahtikaveria Eljas Pohtilaa lainaten Pekka oli karu mies, jolla oli sydämessään paljon sivistystä ja lämpöä. Karuus näkyi voimakkaimpana hänen suhtautumisessaan itseensä ja liian kevyesti ajatteleviin pintaliitäjiin niin tieteessä kuin siviilissäkin. Itseään Pekka rankaisi talvisilla eräretkillä, joilla yöpymiset tapahtuivat heinäladoissa, jos sellaisia sattui löytymään. Kesäisin Pekka teki vaihteettomalla polkupyörällään pitkiä retkiä ja jopa virkamatkoja Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Karuus näkyi hyvin hänen virallisessa nimikirjanotteessaan. Reservinupseerikoulun käyneelle Pekalle Metlan hallinnossa koostettu lista oli seuraavanlainen:

Asevelvollisuus: Varusmiespalvelus 15.6.62–10.5.63

Huomattavat luottamustehtävät: Ei merkintöjä

Sivutoimiluvat: Ei merkintöjä

Arvonimet ja kunniamerkit: Ei merkintöjä

Vala/vakuutus: Ei merkintöjä

Eläkepäätös: Ei merkintöjä

Rangaistukset: Ei merkintöjä

Jatkoksi yksitoikkoiseen listaan voisi vielä lisätä – Matkalaskut: Ei merkintöjä. Pekka ei tehnyt matkalaskuja, vaan matkusti paljolti omillaan. Hän valitti, että hänen palkkansa on liian suuri. Elämiseen rahaa tarvittiin vain 1 000 markkaa, lopun jäädessä elämöimiseen. Elämöiminen on pitkän päälle varsin raskasta ja se käy terveyden päälle. Mainittakoon, ettei Pekka ollut seurassa koskaan köyhä eikä kipeä. Hän oli päinvastoin illanistujaisissa seurueen elämöimisestä aiheutuneiden kustannusten maksamisessa varsin avokätinen.

Asuin itse 1980-luvun puolivälissä muutaman vuoden Mikkelissä, josta osan aikaa Joensuussa. Silloin tapasimme päivittäin Joensuussa ja toisinaan myös Pekan synnyinkodissa Mikkelin Likolammen rannalla. Siellä tutustuin erilaiseen Pekkaan. Pekka oli hauska ”joulupukki”, jolta ei lasten kanssa ollessa mielikuvitus loppunut.

Tutkijan aktiivista mielikuvitusta osoitti Pekan viehtymys kalataloudellisiin kokeiluihin. Hänen synnyinkotinsa sijaitsi kristallinkirkkaan, mutta metaani-kaasuja kuplivan Likolammen rannalla. Lammen oli aikoinaan pilannut sen rannalla sijainnut olut- ja virvoitusjuomatehdas. Pekka pohdiskeli, josko lammessa voisi vuosikymmenten jälkeen kasvattaa lohta. Lohen salaistutus oli mahdollista, koska lähellä kaupungin keskustaa sijaitsevassa lammessa ei uitu eikä kenelläkään ollut siellä venettä. Pekka pyysi Luhangassa kala-asioissa toimivan lankomiehensä tuomaan iltahämärissä paikalle 200 kirjolohenpoikasta. Niistä 198 laskettiin lampeen. Kaksi lohta joutui Pekan äidin paistinpannulle, koska äiti halusi toimia varman päälle.

Lohet saivat muhia lammessa vuoden. Seuraavana kesänä Pekka lainasi kumi-veneeseen, otti minut soutajaksi ja laski lampeen useamman verkon. Kun seuraavana aamuna lähdimme nostamaan verkkoja, ilmestyi läheiselle laiturille hermostuneen tuntuinen pappa, joka huuteli, josko kalaa tulee. Pekka huusi lohista tyhjää verkkoa nostaessaan, että lohia tulee. Siitä mies innostui entisestään ja sanoi, ettei lammessa ole muuta kuin ruutanoita, joita hän on pyytänyt katiskalla kissalleen. Taisi olla kyseinen mies lohenpyytäjä.

Saimme verkoista kymmenen ruutanaa, joista viisi oli yksisilmäisiä. Lienevätkö sairastaneet jotakin, saaneet myrkyä silmiinsä vai olivatko epämuodostumat yksinkertaisen sukurutsauksen tulos.

Toisen poikamaisen päänäpiston Pekka toteutti sinä aamuna, jona hänen piti lähteä julkistamaan Etelä-Savon metsälautakunnan virallisia inventointituloksia Konserttitalo Mikaeliin. Meillä oli jo aika kiire tilaisuuteen ja tummat ”rippipuvut” oli jo puettu päälle. Juuri ennen lähtöä Pekka huomasi pihamännynssä harakanpesän. Hänen oli siltä seisomalta pakko selvittää, kuinka monta munaa harakalla oli. Autoin Pekkaa työntämällä ensimmäiselle oksalle, josta hän tartsanmaisesti kapusi puun latvaan, teki tarkastuksen ja tuli alas. En muista munien lukumäärää, mutta hymyilin mielessäni puoli tuntia myöhemmin Pekan pitäessä esitelmäänsä hienosti koristellussa juhlasalissa medialle ja maakunnan kermalle. Ei tainnut yleisön joukossa olla muita sinä aamuna harakanpesällä käyneitä. Onneksi Pekka ei pudonnut puusta eikä repinyt vaatteitaan kiivetessään.

Lopuksi

Pekan ajatusmaailma oli laaja, mutta arvaamaton. Vaikka hän vaati itseltään ja odotti joskus muiltakin spartalaista kuria ja askeettisuutta, hän osasi myös yllättää. Vaikka Pekka ajelikin kotimaan matkansa linja-autolla ja usein myös vaihteettomalla miestenpyörällään, kirjoitti hän viimeisillä voimillaan lehtiartikkelin, jossa hän puolusti maaseudun nuorten miesten viehtymystä autoiluun ja muihinkin kulutusyhteiskunnan kotkotuksiin. Hän perusteli kulutusmyönteisyyttään sillä, että muussa tapauksessa nuoret miehet lähtevät varmasti suuriin kaupunkiin ja jättävät maaseudun autioksi. Pekan mielestä järkipöytä metsätalous ja muukin maaseudun toimeliaisuus edellyttää jonkinlaista asutusta myös haja-asutusalueilla.

Myös Pekan ajatukset jääkausien synnystä ja lopusta olivat radikaaleja. Ne olivat niin radikaaleja, ettei amerikkalainen tiedejulkaisu suostunut niitä julkaisemaan. Mikäli oikein ymmärsin, lehdestä ei tullut mitään kritiikkiä siinä esitettyä teoriaa kohtaan. Lieneekö kyseessä ollut vain yleisen konsensuskäsityksen vastainen ajatus. Oletteko kukaan havainneet vastaavanlaista konsensusta viime aikojen tiede- ja mediakeskustelussa?

Pekan huumorintajun säilymistä loppuun saakka todistaa kohtaaminen Kirurgisessa sairaalassa. Pekka oli vastikään täyttänyt 50 vuotta, jolloin pitkään valtiota palvelleille virkamiehille yleensä anotaan ja myönnetään kunniamerkkejä. Pekan esimies ja ystävä Eljas Pohtila oli hieman vaivautunut kysyessään Pekan mielipidettä asiasta. Tilanne laukesi rauhanomaisesti ja savolaisesti Pekan vastaukseen. Aristavien leikkaushaavojen kanssa kyljellään sängyssä maannut Pekka irvisti ja vastasi: *En minä nyt oikein osaa sanoa, mitä hyötyä kunniamerkistä voisi olla, mutta täytyy myöntää, että vaikeaa on ilman olla.* Meistä Pekan tunteneista monen on ollut vaikea olla ilman Pekan ajatuksia, ideoita ja läsnäoloa jo kohta kolmekymmentä vuotta.

Pekka Kilkki – legenda jo eläessään

Juhani Päivänen

SEMINAARISSA 21.9. ESITETTY KOMMENTTI

PEKKA KILKKI TIEDE- JA MIELIPIDEVAIKUTTAJANA -OSIOON

ARVOISAT PEKKA KILKIN henkisen perinnön vaalijat.

XVI IUFRO:n maailmankongressi järjestettiin Oslolla kesä–heinäkuussa 1976.

Pekka anoi Suomen Akatemialta matkarahaa osallistuakseen kongressiin. SA jakoi niukkuutta. Olin itse osasyylinen, koska istuin tuolloin Maatalous-metsätieteellisessä toimikunnassa. Pekalle myönnettiin niin pieni apuraha, että se olisi riittänyt vain yhdensuuntaiseen lentomatkaan, joten hän päätti tehdä edestakaisen kongressimatkan polkupyörällä ja laivalla.

Pekan toimikunnalle toimittamassa matkaraportissa ei ollut sanaakaan tieteellisestä kongressista, pidetystä esitelmästä tai osallistumisesta kongressiretkeilyihin. Apurahalla mahdollisesti katetuista laiva- tai hotellikustannuksista ei myöskään ollut kuitteja eikä muutakaan selvitystä.

Matkakertomus oli kaunokirjalliseen muotoon kirjoitettu tarina metsäntutkijan polkupyörämatkasta läpi Taalainmaan suomalaismetsien. Matkalainen havainnoi yhtymäkohtia savolaisen heimoveljensä, C. A. Gottlundin yli 150 vuotta aiemmin raportoimaan tilanteeseen metsäsuomalaisista. Jollei nyt savolaismurretta enää kuullutkaan, rapistuvasta hirsirakennuskannasta löytyi vielä savusaunojen ja riidien piirteitä. Matka oli liian pitkä yhtenä päivänä taitettavaksi, joten matkalainen yöpyi vaaran rinteellä kuusen alla. Ennen nukahtamistaan – niin matkaraportti kertoo – metsäntutkijamme kajautti reviirihuudon laivalta ostetun viinipullon siivittämänä.

Toimikunta ja Akatemian hallintovirasto hyväksyivät kiitoksella tämän erikoislaatuisen – tieteellisiä tosiasioita ja rahankäytön selvittelyjä vieroksuvan – raportin. Minulla oli kopio tuosta Pekan vapaamuotoisesta hengentuotteesta vuosikausia tallessa, mutta sittemmin se joko kodin tai työhuoneen muutoissa katosi. Myöskään ylijohtaja Ossi Malmberg virkamiehineen ei pystynyt alkuperäistä raporttia Suomen Akatemian arkistoista löytämään.

Mitä meistä jää: Ehkä painetut kirjalliset tuotokset. Mutta entä käsikirjoitukset ja muistiin merkinnät (puhumattakaan nykyisistä sähköposteista tai nettikeskusteluista), joissa olisi inhimillisiä erikoispiirteitä, ne katoavat. Me aikalaistodistajat tiedämme: Pekka oli kuvia kumartamaton legenda jo eläessään.

Enon opetukset

Ville Haapasaari

OTSIKKO ON VARASTETTU ja ehkä tässä on kuitenkin enemmän kyse muistijäljistä kuin varsinaisista opetuksista. Lapsuudessani Pekka oli näkyvä hahmo. Hän oli paitsi enoni, myös kummisetäni. Poikamiehenä Pekalla tuntui olevan aikaa ja kiinnostusta sukulaislasten kanssa puuhasteluun. Näimme ainakin muutaman kerran vuodessa ja Pekalla oli aina ohjelmaa ja tai jokin projekti, kun tavattiin. Välillä kylä lyötiin vain korttiakin, ristiseiskaa, jota Pekka kutsui pihistykseksi. Pihi Pekka ei taas sitten ollut, syntymäpäivät ja joulut hän muisti anteliaasti ja oli niin hienoa päästä Pekan kanssa oikein ravintolaan syömään.

Monta eri proggista on jäänyt mieleen. Maalasimme Pekan kotitaloa tai kaadoimme pihasta puita. Joskus kunnostettiin vuosisadan alun fillari ja pyöräiltiin maalle. Kerran kalastettiin ruutanoita Mikkelin Likolammesta ja sen jälkeen viritettiin pitkää siimaa Hirvijärvelle. Ruutanoita saatiin paljon, saaliskaloja taisi tulla yksi. Kun kävin Helsingissä, oli jännittävää päästä kylään Pekan asunnolle Vallilaan. Jollain näistä reissuista kuuntelimme vanhaa suomalaista musiikkia. Sitten menimme Valintatalon levykauppaan, ja muistan että Pekka vähän pettyi, kun en ostanutkaan Pekan sponsoroimana Hiski Salomaan levyä vaan Juicen parhaat c-kasettina. Myöhemmin tosin huomasin, että sama levy oli ilmaantunut Pekankin levyhyllyyn. Siellä oli muitakin aikansa klassikoita ja minulla on niitä peruja edelleen vinyylinä pari Baddingia ja Tuomari Nurmion ensimmäinen levy.

Kun Pekka lähti Joensuuhun, hän pyysi minut muutaman kerran mukaansa Pohjois-Karjalan reissuille aseenkantajaksi. Kuljimme Pohjois-Karjalan soilla pitkospuita ja yövyimme autiotuvissa. Kerran olimme jossain maaltamuuton ranniossa yötä ja lueskelimme vintiltä löytyneitä kirjeitä. Talon poika oli lähtenyt 1970-luvulla opiskelemaan ja kaupungin tytöt kirjoittelivat perään, kun hän vietti kesiään kotitilalla. Myös saloilla kulkeminen on jäänyt mieleen hienona kokemuksena. Joskus yövyttiin Mekrijärvellä, missä pääsin melomaan ensi kertaa kanootilakin. Näillä reissuilla minulle aukeni tavallaan näkymä myös toisenlaiseen Suomeen. Saalista emme juurikaan saaneet, mutta nuorta poikaa ilahdutti kovasti, kun eno antoi kantaa luodikkoaan reissuilla, ja joskus ammuttiinkin. Sain Pekalta aikanaan sitten perinnöksi metsästysaseet ja toistakymmentä vuotta sen jälkeen intouduin suorittamaan metsästyskortin. Nyt perintökalut ovat olleet vuosittain kanalintujahdissa mukana.

Kun nautintoaineet alkoivat murrosiässä kiinnostaa, opasti Pekka minua, että näihin paheisiin ehtii kyllä myöhemmin tutustua. Pekan omat seikkailut sillä saralla eivät meille lapsille näkyneet lainkaan. Pekka varmaan oli sukuloimisreissuilla tietoisesti raittiusmiehiä. Vaikka Pekalla olikin ehkä synkempi puolensa, ei hän antanut sen näkyä meille. Pekalla oli hieno, omanlaisensa huumori. Vakiovitsi

reissuillamme oli, kun vessassa käynnin jälkeen pestiin käsiä, ja Pekka aina tokaisi, että hänen ei tarvitse koska hän pesi munat aamulla.

Pekka hommasi minut kesätöihin valtakunnan metsien inventointiin lukioikäisenä. Ne topparoikkakesät metsissä ovat jääneet mieleen hienoimpina kesätöinä. Aurinko paistoi ja sai aina jännittää, millainen koeala edestä löytyy ja kauanko sitä mitataan. En silloin ajatellut metsätieteellistä omana suuntanani, mutta varmaan inventointikesät kuitenkin osaltaan vaikuttivat siihen, että päädyin lopulta opiskelemaan metsänhoitajaksi, vaikka myöhemmät työt eivät siltä rintamalta ole olleetkaan.

Pekan viimeinen syksy on jäänyt synkkänä mieleen. Kun Pekan asunto sairaalaan joutumisen myötä oli tyhjillään, pääsin sinne asumaan muuttaessani Helsinkiin opiskelemaan. Pekka oli kuitenkin loppuun asti minuun päin valoisa ja vahva, ja vielä viime metreilläänkin aseita luovuttaessaan jätti niihin itselleen hallintaoikeuden, josko tästä kuitenkin vielä...

Kaikkiaan kummisedästä on jäänyt hienoja muistoja. Pekan luontoharrastus ja metsästyks on ainakin jollain tapaa periytyneet. Opiskeluaikana löysin Pekan hyllystä paljon mielenkiintoista luettavaa. Ja varmaan kyllä osaltani jatkoin opiskeluaikana Pekan kämpässä sitä Pekan elämän riehakkaampaa puolta.

Vielä kolmenkymmentä vuotta myöhemminkin yllättää, kuinka vahvan ja positiivisen muiston Pekka jätti itsestään.